

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:
Проректор з науково-
педагогічної роботи

(ПІБ)

28 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) /другого (магістерського)
рівня вищої освіти

спеціальності 011Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи

(назва освітньої програми)

мова навчання українська

Слов'янськ – 2020 р.

Розробники:

Набока О.Г. – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Коверга С.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Колган Т.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління та адміністрування Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри менеджменту (протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри менеджменту

 С.В.Коверга

Погоджено групою забезпечення спеціальності **011 Освітні, педагогічні науки**

Керівник групи забезпечення

 С.А. Саяпіна

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

“28” вересня 2020 р. , протокол №1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	<u>обов'язкова</u> / вибіркова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 8	Лекції	
	24 год.	8 год.
	Практичні	
	16 год.	6 год.
	Лабораторні	
	– год.	– год.
	Самостійна робота	
	110 год.	136 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління закладами освіти» є опанування магістрантами освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» загальними і фаховими компетентностями, достатніми для здійснення ефективної діяльності керівника сучасного закладу освіти, розвиток системно-аналітичного мислення, організаторських та управлінських здібностей, формування квазіпрофесійного досвіду управлінської діяльності.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкових, вибіркового)
«Управління закладами освіти»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо</p> <p>ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p> <p>ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми</p> <p>ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії</p> <p>ЗК 9. Здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях</p> <p>ФК 2. Уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб,</p>	<p>ПРН 7. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати за потреби рішення про звернення за фаховою допомогою про підвищення кваліфікації</p> <p>ПРН 4. Розробляти програми соціальнопедагогічних інтервенцій</p> <p>ПРН 10. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності</p>	<p>– словесні (лекція, дискусія, співбесіда тощо);</p> <p>– практичні (практичні заняття, кейси, розв'язання управлінських ситуацій);</p> <p>– робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання есе, рефератів);</p> <p>– проектні (розроблення мініпроектів, робота у мінігрупах);</p> <p>– цифрові (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);</p> <p>самостійна робота (розв'язання завдань)</p>	<p>– усне та письмове опитування;</p> <p>– тестування;</p> <p>– оцінювання розв'язаних завдань, кейсів;</p> <p>– екзамен.</p>

<p>здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі</p> <p>ФК 1. Здатність виявляти потенційні зв'язки освітньої теорії, освітньої політики та практики</p> <p>ФК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання</p> <p>ФК 10. Здатність проектувати та реалізовувати навчання осіб з особливими освітніми потребами</p>			
--	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	лаб	с.р.		л	пр	лаб	с.р.
Тема 1. Становлення та розвиток науки управління закладами освіти	24	4	2	-	18	24	1	1	-	22
Тема 2. Особливості управління закладами освіти	24	4	2	-	18	24	1	1	-	22
Тема 3. Заклад освіти як об'єкт управління	24	4	2	-	18	25	2	1	-	22
Тема 4. Управління якістю у закладах освіти	24	4	2	-	18	24	1	1	-	22
Тема 5. Сучасні технології управління закладами освіти	26	4	4	-	18	25	2	1	-	22
Тема 6. Управлінська діяльність керівника закладу освіти	28	4	4	-	20	28	1	1	-	26
Разом:	150	24	16	-	110	150	8	6	-	136

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Становлення та розвиток науки управління закладами освіти	4	1
2	Особливості управління закладами освіти	4	1
3	Заклад освіти як об'єкт управління	4	2
4	Управління якістю у закладах освіти	4	1
5	Сучасні технології управління закладами освіти	4	2
6	Управлінська діяльність керівника закладу освіти	4	1
Разом		24	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Історична ретроспектива та сучасні тенденції в управлінні закладами освіти	4	1
2	Зовнішні та внутрішні чинники управління закладами освіти	4	1
3	Особливості функціонування закладу освіти та управління ним	4	2
4	Якість освіти і освітнього процесу: поняття, складові, чинники, технології	4	1
5	Управлінські технології в освіті	4	2
6	Керівник освітнього закладу – складові успішної діяльності	4	1
Разом		24	8

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Дослідження історичних етапів становлення закладу освіти, його управлінської структури	4	1
2	Дослідження зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на заклад освіти (SWOT-аналіз)	4	1
3	Дослідження організаційної структури закладу освіти, органів управління ним	4	2

4	Розроблення стратегії розвитку та системи забезпечення якості освіти закладу освіти	4	1
5	Аналіз та відбір технологій управління закладами освіти	4	2
6	Створення професійного портфолію керівника закладу освіти	4	1
Разом		24	8

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для екзаменів («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно»).

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінку «**відмінно**» (90-100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу;

оцінку **«добре» (75-89 балів)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності;

оцінку **«задовільно» (60-74 бали)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача;

оцінку **«незадовільно» (26-59 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни;

оцінку **«неприйнятно» (0-25 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачу та комісії.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;

під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);

за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;

за наявність змістовних висновків;

за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожна неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Підведення підсумків поточної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється в період від останнього практичного та/або лабораторного заняття до дня консультації перед екзаменом із цієї дисципліни, підставою чого є графік екзаменаційної сесії. На останньому аудиторному занятті викладач має оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (за присутності академічної групи) накопичені ними бали поточного оцінювання за результатами навчання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять, та за виконану самостійну роботу.

Перед екзаменом згідно з розкладом екзаменаційної сесії обов'язково проводиться консультація. Під час консультації викладач доводить до відома здобувачів, хто з них і з яких причин є не допущеним до екзамену; знайомить із порядком проведення іспиту; відповідає на теоретичні чи практичні запитання здобувачів, пояснює певні теоретичні положення, аспекти їх практичного застосування.

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки «задовільно», крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Допуск здобувача вищої освіти до складання екзамену з певної дисципліни відбувається незалежно від результатів навчання з інших дисциплін.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання **60-80 балів**, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання **81-100 балів**, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, - за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (**до 10%**), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;

– допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Навчальна дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

Результати семестрового контролю обов'язково оголошуються екзаменатором здобувачам після перевірки їхніх робіт (того ж дня) і заносяться у відомість обліку успішності та залікові книжки здобувачів, а письмові роботи передаються до деканату на зберігання.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не з'явився в день складання екзамену, у відомість обліку успішності ставиться запис «не з'явився».

Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання екзамену з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений».

6. Засоби діагностики результатів навчання

Діагностика результатів навчання здобувачів вищої освіти під час екзамену відбувається за білетами, кожен з яких містить три завдання відповідно до робочої навчальної програми:

- перше – теоретичне питання;
- друге – тести закритої форми;
- третє – вправа, кейс тощо.

Тематика, за якою складаються білети, наступна:

Тема 1. Становлення та розвиток науки управління закладами освіти.

1. Передумови зародження та розвитку управлінської думки (стародавні часи, доба Середньовіччя, епоха Відродження).
2. Еволюція управлінської думки у світі.
3. Витоки формування теорії управління закладами освіти в Україні.
4. Сучасні тенденції розвитку управління у галузі освіти.
5. Аналіз досягнень і втрат у процесі реформування освіти.
6. Пріоритети в плануванні та впровадженні освітньої політики в Україні

Тема 2. Особливості управління закладами освіти.

1. Нормативно-правові засади управління закладами освіти.
2. Державні органи управління системою освіти в Україні.
3. Структура та зміст освіти в Україні.
4. Класифікація закладів освіти.
5. Сутність підготовки та прийняття управлінських рішень у закладах освіти.
6. Особливості та етапи управлінського циклу.
7. Інформаційне забезпечення процесу управління.

Тема 3. Заклад освіти як об'єкт управління.

1. Заклад освіти як педагогічна система й об'єкт управління.
2. Взаємодія закладу освіти із зовнішнім середовищем.
3. Заклад освіти та його внутрішня побудова.
4. Основні підсистеми та процеси в закладі освіти.
5. Закономірності, принципи та функції управління закладом освіти.
6. Управлінський цикл у закладах освіти.
7. Організаційна структура та керівні механізми системи управління закладом освіти.

Тема 4. Управління якістю у закладах освіти.

1. Якість освіти – еволюція поняття та сучасне його розуміння.
2. Стандарти освіти та освітні програми.

3. Внутрішня система забезпечення якості освіти: принципи і напрями.
4. Моніторинг якості освіти.
5. Самооцінювання у системі забезпечення якості освіти.
6. Інституційний аудит та акредитація.

Тема 5. Сучасні технології управління закладами освіти.

1. Стратегічне управління у закладах освіти.
2. Технологія формування культури закладу освіти.
3. Освітні технології у закладах освіти.
4. Технології роботи з персоналом.
5. Тайм-менеджмент працівників закладів освіти.
6. Технології організації документообігу.
7. Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні закладом освіти.
8. Технології антикризового управління.
9. Інноваційні технології (бренд-стратегії, бенчмаркінг, інжиніринг, реінжиніринг, тімбілдінг, рейфреймінг, кейс-метод).

Тема 6. Управлінська діяльність керівника закладу освіти.

1. Зміст управлінської діяльності керівника закладу освіти. Класифікація управлінських функцій.
2. Професіограма керівника закладу освіти.
3. Стили керівництва.
4. Управлінська культура керівника закладу освіти.
5. Персонал закладу освіти та система роботи з ним.
6. Самоменеджмент керівника закладу освіти.

7. Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів 6-го Всеукраїнського наукового форуму з міжнародною участю/ за наук. ред. Г.В. Єльнікової, М.Л. Ростокі. Харків: Мачулін, 2021. Вип.3 160с.
2. Андрасюк В.М. Педагогічний менеджмент і психодидактика: навч. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2018. 216 с.
3. Батченко Н. Якість вищої освіти в контексті синергії наукових підходів. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (Серія: педагогічні*

науки). 2017. № 3-4. С. 12-19. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22292/1/N_Batechko_NDLOSV_2017_3-4_NPO.pdf (дата звернення 12.11.2020).

4. Відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент: кол. монографія / за наук. ред. М.О. Кириченка, Л.М. Сергєєвої. Київ: Вид-во Ін-ту обдарованої дитини НАПН України, 2018. 440 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25084/1/M_Bratko%20vidkruta%20osvita.pdf (дата звернення: 20.05.1021).

5. Гречаник О.Є., Григораш В.В. Організація внутрішнього аудиту в закладі загальної середньої освіти: монографія. Харків: ТОВ Видавнича група «Основа», 2019. 144с.

6. Гриньов В. Технологія формування професійної культури майбутнього менеджера для нової української школи. *Витоки професійної майстерності*. 2019. Випуск 23. С. 54-58.

7. Григораш В.В., Хлебнікова Т.М., Хлебнікова Т.Н. Формування готовності майбутніх керівників закладів освіти до ефективного управління на адаптивних засадах в умовах післядипломної педагогічної освіти. *Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів 6-го Всеукраїнського наукового форуму з міжнародною участю Громадська організація «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»* (м. Харків, 5-6 лютого 2021р.). Харків. 2021. С. 78-80.

8. Сльникова Г.В. Сучасні проблеми взаємоадаптації суб'єктів управління освітніми системами Адаптивне управління: теорія і практика, серія «Педагогіка». 2018. № 5(9). URL:<https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/106/73> (дата звернення: 15.02.2021).

9. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 10.12.2020).

10. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 12.05.2021).

11. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 12.05.2021).

12. Закон України «Про Національну програму інформатизації» (від 16.10.2020р., № 74/98-ВР) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2021).

13. Карамушка Л.М., Шевченко А.М. Психологічні чинники та умови забезпечення психологічного здоров'я менеджерів освітніх організацій. *Актуальні проблеми психології*. Київ. 2017. Том I. Випуск 47. С. 22-29.

14. Карамушка Л.М., Карамушка Т.В. «Тренінгова програма «Професійна кар'єра та психологічне здоров'я освітнього персоналу». *Організаційна психологія. Економічна психологія*. Київ. 2019. Вип. №4 (18). С. 36-45.

15. Кравченко Г.Ю. Забезпечення якості підготовки магістрів за освітньою програмою «Управління навчальними закладами». Тенденції

забезпечення якості освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 22 січня 2021 р). Дніпро: Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 148 – 151. URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2021/01/re-22.01.2021.pdf#page=148> (дата звернення 14.04.2021).

16. Лунячек В.Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. Харків: Видавництво ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.

17. Мартинець Л.А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу: навчальний посібник. Вінниця: ДоНУ імені Василя Стуса, 2018. 196 с.

18. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.

19. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку в Україні \ ред. кол. В.Г. Кремень, В.І. Луговий. Київ: Педагогічна думка, 2016. 448 с.

20. Онишків З.М. Основи управління закладом загальної середньої освіти : на- вчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Тернопіль: «Навчальна книга «Богдан»», 2018. 192 с.

21. Топузов О.М., Калініна Л.М. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. *Український педагогічний журнал*. 2017. Вип. 4, С. 34-44. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Lyubasha/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB/ukrpj_2017_4_7.pdf. (дата звернення 18.02.2021).

22. Управління закладом освіти: підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 603 с.

23. Управління закладами освіти: теорія, історія, практика: колективна монографія/ Н.В. Безлюдна та ін.; за заг. ред. О.Л. Кірдан. Умань: Візаві, 2020. 290с. URL:

http://eprints.zu.edu.ua/32275/1/%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D1%96_%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82_2020%20%D0%92%D0%86%D0%97%D0%90%D0%92%D0%86.pdf (дата звернення: 05.03.2021).

24. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: навчальний посібник. Київ: Знання, 2016. 365 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Міністерства освіти і науки України – <https://mon.gov.ua/ua>
2. Сайт НАЗЯВО – <https://naqa.gov.ua/>
3. Веб-ресурс НУШ – <https://nus.org.ua/>
4. Український центр оцінювання якості освіти – <https://testportal.gov.ua/>
5. Портал освітян України Освіта – <https://osvita.ua/>
6. Портал освітян України Педрада – <https://www.pedrada.com.ua/>
7. Кращі практики управління освітою у громадах – <http://wiki.sklinternational.org.ua/contact/>

8. Портал громадських експертів Освітня політика – <http://education-ua.org/ru/articles/545-upravlinnya-zakladami-osviti-v-konteksti-zakonodavchikh-zmin>
9. Практика управління закладом освіти – <https://edirshkoly.mcfр.ua/>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1208>

Набока О.Г.
доктор педагогічних наук, професор

